Փոստը ԸՍՏԱՄԲ օրերը կը հրատարակուի։ – Տարեկան ձամպանորդագինն է երկու ոսկի արծաթի Միջին կայսրեկի իշխանութեան, մի՛ մայրաքաղաքիս եւ իր պրոստաներուն համար։ – Վեց եւ երեք ամսոց համար ալ համապատասխան կը վճարուի։ – Հատը 40 փարայ է, եւ կը գտնուի մանուկեան գրախանութներուն եւ գրավաճառ Պօղոս եւ Յակոբ պղպջիկ իշխանութիւնները։ – Յանձնարարութեան տոկոսը 3 դուրուշ է մէկ անգամի համար։ Առնելի ամեն կըլլայ առնելի անգամներուն համար։

ՀԱՍՑԷ

Ս.ո Տճօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալատճեան

Կ. Պ Ո Լ Ի Ս

Պալըգ–բազար Նաֆիյէ խան վերի յարկ Թիւ 16

ՓՈՍՏ

درعلیه‌ده بالق پازارنده نافعه خاننده اوست قائده

١٦ نومرولی اوطه‌ده پوسطه غزته‌سی صاحب امتیازی

حمپارسوم آلاجاجیان

ADRESSE

H. S. ALADJADJIAN

Directeur du journal Arménien

POUNTOH

16 Nafié-Han, Balouk-Pazar 16

CONSTANTINOPLE

Թիւ 2520 — ՇԱԲԱԹ — 1896 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 28

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՋԻ

Կէղհիսօղու. 15 Մայս. 1896։

–Ողղգրումիւն(1), –Սրարշաւ Վէնիւս՝ այդ անուշիկ Հելլէսպոնտոսի դառը մահուան՝ կարծես, կատաղի վրէժխնդիր մ՝ եղած՝ իր տոկուն ու արադաչքն պուռտաակով՝ վրիժրերախ երիվարի մը նման տըրտիւելով՝ Թունդ ի Թունդ կը հարուածէր Հելլեսպոնտոսի վաղուն ու վճիտ ջուրերն, որք վրիժրախառն կոհակներու ընդհարումն ներսէ կարկաչելով և ուժգին մրզումներէ ակօսանալով՝ խուլ ու խորին մրմունջներով անդադար խոյս կուտային յեակուսէ։ Այժմ ընդոհակէ Աթիական ափանց վրայ՝ մօտ կընդնշմարուի ծովեզերեայ գիւղիկ մը՝ Լապսէքի անուն, որ՝ տակէ իրր երկը հաղար տարիներ առաջ՝ հիներուն Լամպսական կամ Լամպսակոս ըսածն և Տրոյիոյ ժամանակակից եղող Միւսիոյ փարթամ քաղաքներէն մէկն ըլլալով՝ շատ նշանաւոր ուխտատեղի մ՝եղած էր յանուն Պրիապոսի, որ պարտիզոց, հրգաստանոց և խաչատառակ հաճոյից աստուած ընդունուած՝ կը հակէր արտօրեկից բերրիութեան և հօտից յաջողութեան վրայ. ուստի պարտէզներու, այգիներու և արտերու երախայրիքն կամ նորիներն (2) անոր կը մատուցուէին կաթով, մեղրով և կարկանդակներով. մինչդեռ հիմա տեղւոյն յոյները՝ տարին անգամ մը տօնօրութիւն ունին քանաչիր մը պաշտելու գինիով, օղիով և այլովք հանդերձ։

Այդ այժմու աննշան ծնոցած Լապսէքին ծննդավայր եղած է երկու նշանաւոր Լամպսակայիներու, որոց առաջինն է (365 Ն. Ք.) Անաքսիմենէս յոյն իմաստասէրն, որ մեծին Աղեքսանդրի դաստիարակներէն մին ըլլալով՝ անոր երկրակալութեանց հետևած և խելացի խօսքով մը իւր հայրենիքը ազատած է անոր կատաղութենէն. ղի այդ իշխանը Դարեհի կողմը բռնող Լամպսակոնի դէմ զայրանալով՝ կուզեր հիմնայատակ աւերել զայն. այլ տեսնելով որ իւր դաստիարակն Անաքսիմենէս կուգար իւր հայրենիքի համար վրկութեան ընծրհք խնդրելու, իսկոյն երդում ըրաւ անոր չընորհել ի՛նչ որ խնդրելու վրայ էր. ուստի այդ իմաստասէրը (երդումը կռահելով) անոր աղաչեց որ գայ և կործանէ Լամպսակոնը։ Այլ այս խորամանկութենէն Աղեքսանդրի զայրոյթը իջնելով զինաթափ եղաւ ու ներեց Լամպսակոնի բնակչաց։ Անաքսիմենէս գրած է Աղեքսանդրի վարուց պատմութիւնը։ Իսկ երկրորդ Լամպսակացին էր (289 Ն. Ք.) Սարատոն անուն ճեմական խմաստասէրն, որ իր կենաց մէկ մասը Եգիպտոսի մէջ անցուցնելով կըրթած էր երկրին Կ՚ Պաղոմէոսնեըրէն եղող և Աստուածասէրն դիրքը Եօթանասնից թարգմանել տուող «Եղբայրասէր» մականուանեալ Պաղոմէոս Թագաւորը, որ այդ Սարատոնի միջոց չատ երախտագէտ յուցուեցաւ։ Սարատոն ամէն բան կը բացատրէր բընութեան արտադրիչ ղշրութեան միջոցաւ և բնագիտութեան և մեքենագիտութեան օրինօք. այս է որ «բնագէտ» մականուանել տըուաւ ղինքն։ Եւ բնութեան չտալով ո՛չ խմացականութիւն և ո՛չ ինքնիմն դիտակցութիւն, իրր անաստուած նկատուեցաւ։

Վէնիսը անընդհատ կը յառաջնայր Հելլեսպոնտոսի մէջ և կը հեռանայր յիշեալ ղայդ դիտնոյ յաոուկ հայրենիքէն. այժմ մօտ քերելով արուպական ափունքը՝ ընդալմէ կը ներկայանայր Թրակեան Թերակղզւոյն կանաչագեղ վայելչութիւնը, որ՝ կարծես՝ ակամայ կը դիւրեր մարդկային ակնարկները. անդ դէպ ի ծով կը սողսկէր Եգոս–Պոտամոս ըսուած հիներուն Այծու գետակն, որ թերևս այսպէս կոչուած է՝ մօտ ի բերանն այծու եղջերայ նման ցարդ երկճիւղ բաժնուած հոսելով, կամ թերևս չըլլակայ այծից ծարաւը բուժելով։

Այդ գետակը՝ թէև փոքրիկ, սակայն չատ մեծ անուն ստացած և անմահացած է ընդհանուր աղգայ պատմութեան մէջ. վասն զի անոր բերնին մօտ՝ Քրիստոսէ 405 տարի առաջ՝ Սպարտացի ծովապետն Լիւսանդր՝ Աթենացւոց նաւատորմին հետ նաւամարտի մը բռնուելով յաղթեց և Լամպսակոնը նուաճեց, որով 27 տարիներէ ի վեր չարուճակուող հնոյն Պեղոպոնէսի (Մօրա) ահեղ պատերազմունքն այդ Եգոս–Պոտամոս գետակին եղերքը եղերեցան վերջացան։ Նաև զրոյց մը կաւանդուի թէ՝ Քրիստոսէ 467 տարի առաջ՝ երկնէք մեծ քար մը ընկեր է այդ գետակի մէջ, որ անչուշտ օդաքար մ՚ըլլալու էր, թէև այն ատեն այսպիսի անկումները կը վերագրուէին այլ և այլ անպատեհ կարծիքներու և մանաւանդ հինցած երկնակամարի մը վրայ անկումներուն, մինչդեռ հիմայ բաւական պարզուած է այդ խնդիր, թող թէ դիտունք դեռ համաձայն չեն (1)։

ՊԱՐԹԵՒ

Շաբաթական

Ազգային լուրեր

Բարձր. Տեղապահ Սրբազանն՝ անցեալ կիւրակէ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյն մէջ քարող խօսելով՝ ծանոյց թէ կ. Պոլսէ օտար երկիր դացող Հայերն թշուառութեան մէջ կը դտնուին, և յորդորեց որ կ. Պոլսոյ մէջ ամէն ոք իւր գործերով զբաղի չնորհիւ Օգոստ. Ռուլթաթի։ Տեղապահ Սրբազանն՝ եկեղեցիէն երթևեկեն եղբը՝ Զայեան Իլեաս էֆէնտիի հետ Սամաթիոյ թաղական խորհրդարանը դնաց, և անդ դըտնըուող ժողովուրդն յորդորեց. Անտի Մարտի դիւղ անցաւ այցելեց նախկին Պատրիարք Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Հօր, և Զայեան Իլեաս էֆէնտիի, և երեկոյին վերադարձաւ ի Բերա։

— Բարձր. Տեղապահ Սրբազանն՝ երկուշաբթի, սպարապետ Բիզա փաշայի, և երեքշաբթի՝ կրթական ու արտաքին գործոց նախարարաց այցելեց։

— Երեքշաբթի առաւմանեակեայ խառն ժողովն Պատրիարքարանի մէջ նիստ ըրաւ, նախագահութեամբ Բարձր. Տեղապահ Սրբազանի, և առօրեայ ատենապետութեամբ Զայեան Վսեմ. Իլեաս էֆէնտիի։

— Սրմաշի Դպրեվանուց վերատեսուչ Դեր. Օրմանեան Սրբազան՝ Վերացման Ս. Խաչի տօնի օրը վարդապետական աստիճան տուաւ Դպրեվանքին նոր շրջանաւարտներէն չորս սարկաւագաց, և նոյն օրը երեկոյին վեղարի արարողութիւնը կատարեց։ Սոյն չորսին հետ՝ վարդապետական կարգի արժանի համարուած էր Գաբրիէլեղյի Ներսէս աւագ սարկաւագ ալ, բայց օգտակարութեան համար մայրաքաղաքս դտնուելն պատճառաւ յետաձգուեցաւ։

— Բարձր. Տեղապահ Սրբազանն վաղը Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցին պիտի դտնուի, և այսուհետև ամէն կիւրակէ մէկ մէկ եկեղեցի երթալով՝ հոգևորապես պիտի մխիթարէ ժողովուրդն։

— Պատրիարքարանն յանձնաժողով մը կազմեց գաւառացի նշանաւոր աղգայիններէ, գաւառներէ և Պատրիարքարան հասած խնդրովք զբաղելու, և իրենց ատեղերը վերադարձող գաւառացւոց առևտրոց, պարտուց ու պահանջից վերաբերեալ դործերն կարգադրելու պաշտօնով։

— Մշոյ նախորդ Առաջնորդ Խարախանեան Տ. Ներսէս վարդապետ՝ չորեքշաբթի յերուսաղէմ ուղևորեցաւ։

— Ի կ. Պոլիս՝ Երուսաղէմայ պատրիարքական Փոխանորդ Եբեղեան Դեր. Տ. Դէորդ վարդապետի օգնական կարդեալ է՝ Երուսաղէմայ պատուարժան Միաբաններէն Արժ. Տ. Եղիշէ վարդապետ Չիլինկիրեան, որ ի մօտոյ կուղևորի Երուսաղէմ։

— Հռոմէական աղգայնոյ Ս. Պատրիարքն՝ երեքշաբթի Բ. Դուռն գնաց տեսակցեցաւ Բարձր. մեծ Եպարքոսին հետ։

— Բարձրաչնորհ Տեղապահ Սրբազանն չորեքշաբթի այցելեց՝ ոստիկանութեան, կրթական և մաքսային նախարարաց։

— Խաղխուղի արկածելոց չընորհակալ կայսերական նպաստին մատակարարութեան համար կարդեալ յանձնաժողովն կազմելուծեալ ըլլալով՝ նոր յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որոյ անդամք են Տ. Գաբրիէլ Ա. Քահանայ Խանճեան, Մուրատեան Կարապետ, Սեթեան Մ՚իհրան, Էնքսերճեան Պօղոս և Թերզեան Դրիդոր էֆէնտիներն։

— Առաջնորդական խառն ժողովն՝ երեքշաբթի աւուր նստին մէջ չնորհակալութիւն յայտնեց Բարձրաչնորհ Տեղապահ Հօր աշխատութեանց համար, և նորին Սրբազնութեան յանձնեց՝ անմիջական տնօրինութեան պէտք ունեցող խնդիրներն մատուցանել Բ. Դրան, և ապա ժողովին հաղորդել կարևոր տեղեկութիւններն։

— Պատրիարքարանի անտուկն անդորրելու համար՝ տնօրինութիւն մ՚ըրեր է խառն ժողովն, և երեքշաբթի աւուր նստին մէջ։

— Խառն ժողովն երեկ ալ նիստ ըրաւ Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Բարձր. Տեղապահ Հօր։

— Իգտամ լրագրէն թարգմանած եմք հետևեալն։ – «Ի Ռուսաստան էջմիածնի Կաթուղիկոս Խրիմեան Էֆէնտի՝ խառվութեան ու խառնակութեան յանդըգնողներն մեղադրեր ու ըսեր է Հայոց. – Եթէ կուզէք պահել ձեր օգուտն, օսմանցւոց կապուած մնացէ՛ք. ձեր չարժմանց վերջը աւելի ձեղ պիտի ըլլայ վնաս քան թէ օսմանցւոց։ Բնական ու յայտնի է որ՝ հանդիստ ապրելու համար, օսմանեան վարչութենէն աւելի լաւ վարչութիւն չպիտի կըրնաք դտնել։»

ՊԻՐՊԻՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԴԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՅԵՐԿՆԵԱՅ

Բանաւեմեկեարորդ Տարեշրջան

Վարժարանս պիտի վերաբացուի յառաջիկայ Հոկտեմբեր 1 ին։

Տնօրէնութիւնը յանձնուած է տեսչական մարմնոյ մը, որ կազմուած է վարժապետական խումբին անդամ հետևեալ երեք անձերէ.

Դրիգոր եֆէնտի Զաքարեան, Զափարիտական ուսմանց ուսուցիչ, որ պիտի վարէ մանաւորապես Ուսումնապետի պաշտօն։

Աւետիս եֆէնտի Առաքսար, պատմութեան և աշխարհագրութեան ուսուցիչ, որ պիտի հսկէ մանաւորապես ներքին բարեկարգութեան և կանոնաւորութեան վրայ։

Պետրոս եֆէնտի Կարապետեան, օսմաներէն լեզուի ուսուցիչ, որ նաև երևմտից տեսչութիւնը պիտի վարէ։

Վարժարանը պիտի չարունակուի մի և նոյն ուղղութեամբ և ծրագրով, Տեսչական մարմնոյ անդամոց կարողութիւնն ու արժանիք երաշխիք մ՚են, թէ վարժարանը պիտի պահէ իրրև երկրորդական կրթական հաստատութիւն՝ իւր ունեցած դիրքը, և որպես ցարդ՝ այսուհետև ևս պիտի վայելէ մեծարոյ ծնողաց վստահութիւնը։

Աւելորդ է ըսել թէ Հիմնադիր-Տէրը իւր հիմնած ու մեծ զոհողութիւններով զարգացուցած այս գործոյն վրայ պիտի ուշնենայ միշտ վերին խնամոց հըսկողութիւն մը։

Դասերու սկզբնաւորութիւնը պիտի ըլլայ Հոկտեմբեր 10 Հինգշաբթի օրը. հետևաբար այն ծնողք որ կը փափաքին իրենց զաւակները յանձնել սոյն վարժարանի խնամոց, դասերու սկզբնաւորութենէն առաջ ի՛չ. Դ՚չ. Ուբ. և նիր. առաւօտներն պարտին դիմել Տեսչութեան՝ արձանագրութեան դործողութիւնն ատարելու համար։

(1) Տես Թիւ 2518։

(2) Այս Նորի. հայկական բառն՝ միշտ օտարական Նուրի անունն կարծուելէ ի մեր մէջ. մինչդեռ մեր մատենիներէ այնքան սիրուած Թուրքմանտա իգական անունն իրաւամբ կարծել կուտայ թէ այդ Նուրին նորիին աղաւաղեալն է։

(1) Օդաքար կամ երկնաքար կանուանեն այն քարերը, որք մթնոլորտի վերին կողմերէն գալ կը թուին, եւ լուսաւոր երեւութիւ ակներեւ ընկերակցութեամբ մը երկրի վրայ կընկնին։ Անոնց անկումը մեծ չաչիւնով մը տեղի կունենայ։ Ոմանք՝ ինչպես նաեւ դիտուն Լավուա՝ կը սեպեն թէ այդ քարեր լուսնոյ հրաբուխներէն կարձակուին. այլք՝ աւելի իրաւամբ՝ կը խորհին թէ այդ քարեր մոլորակային մարմիններ են, որք անջրպետին մէջ կը ծփան, եւ զրոս մեր երկրագունդը կը քաշէ, երբ իւր ճգողականութեանց ոյժը՝ անոնց չարժման ուժն վեր է։ Մերթ ընդ մերթ երկրիս մակերեւոյթին վրայ՝ այլ եւ այլ տեղեր կը գտնուին բոլորովին մանաւոր բնութեամբ երկաթախառն կոյտեր, որոց ոմանք ծանրութիւն մ՚ունին որ հազարաւոր հազարակրամները կանցնի։ Այս քարեր յայտնապէս երկնաքարեր են։ Վերջապէս երկնէք ընկող քարերու անկումն ի հնուց ճանչցուած իրք մ՚էր։ Պ.

(2) Այս Նորի. հայկական բառն՝ միշտ օտարական Նուրի անունն կարծուելէ ի մեր մէջ. մինչդեռ մեր մատենիներէ այնքան սիրուած Թուրքմանտա իգական անունն իրաւամբ կարծել կուտայ թէ այդ Նուրին նորիին աղաւաղեալն է։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

« Կը տեսնուի որ՝ վերջին դէպքէն ետքը, Կ. Պոլսոյ Հայ հասարակութենէն խել մը մարդիկ, — ընտանեօք և առանց ընտանեաց, գործ ունեցող և չունեցող, — այսր անդր կը դաղթեն, և խել մը թափառականներ ալ՝ կերպով մը Ա. Նահատակի կայսերական նահանգները կերթան, և կխմայուի որ՝ հակառակասէր ու խռովայոյզ անձինք խել մը առարկութիւն կը հնարեն կը հրատարակեն, այնպէս յուշնելով թէ՝ երկրին մէջ իբր թէ անդորրութիւնն վրդոված է և այս է պատճառ գաղթականութեան. մինչդեռ՝ օսմանեան պետութիւնն, իր հաստատութեան թուականէն ի վեր իր ամէն կարդի հպատակաց պատուոյ, կենաց ու ընչից ապահովութեան համար ունեցած ուղիղ ընթացքն ամէն ժամանակ պահպանելով՝ չնորհիւ խաղաղասիրութեան նորին կայսերական վեհափառութեան, կառավարութիւնն հոգ կը տանի՝ որպէս զի երկիւղի, մտահոգութեան և գաղթականութեան պատճառ եղող ո՛րևէ վիճակի տեղի չտրուի բնաւ. — Այսու ամենայնիւ, անպատճառ գաղթել ուզողները պարտաւոր են՝ այլևս օսմանեան երկիրները չվերադառնալու համար, երաշխաւորեալ և պատրաստ արքարանէն վաւերացեալ գիր և իրենց լուսանկար պատկերներէն երկերկու հատ տալ յատկապէս կարգեալ յանձնաժողովին: Այսպիսով գաղթօդը թոյլատուութիւն պիտի ըլլայ՝ որուեվիք անցագրին վրայ նշանակուելով թէ « Այսուհետև չպիտի վերադառնայ օսմանեան երկիրները ». և այսպիսիք՝ յանձնաժողովոյն տոմարին, ուրիշ պատկանեալ պաշտօնատանց և պատրիարքարանի մէջ արձանագրել պիտի տան թէ՝ օսմանեան հպատակութենէ ինկած են և այնուհետև երբէք չպիտի վերադառնան օսմանեան երկիրները, — Իսկ առանց կայսերական կառավարութեան հրամանի դացողներն՝ սոյն յայտարարութեան թուականէն սկսեալ՝ 1 1/2, և եթէ ընդունելի արդելք մ՝ ըլլայ՝ առաւելեալն 2 ամսոց մէջ չվերադառնան իրենց տեղերն, պարտաւոր են դիմել Եւրոպիոյ մէջ գտնուած օսմանեան դեսպանատանց, և ծանուցանել թէ չպիտի վերադառնան օսմանեան երկիրներն: Սոյն պայմանաժամն անցնելէ ետքը չէ վերադարձողը պիտի հանուին օսմանեան հպատակութենէ, և ի՛նչ անուամբ ալ ըլլայ՝ Եւրոպա գացող և Եւրոպական անցագրովք վերադարձող օսմանցի Հայոց օտար հպատակութեան դատն չէ պիտի ճանչցուի, և օսմանեան երկրաց և ո՛չ մէկ կողմն չպիտի ընդունուին: — Այս որոշմունք բնաւ չպիտի պատկանին՝ 20 տարիէ ի վեր գաղթող Հայոց, և մանաւանդ յեղափոխական յանձնաժողովոյ անդամոց ու խռովարարաց: Վաղեմի գաղթելոց և յեղափոխականաց ու խռովարարաց վերադարձին թոյլատուութիւն չէ պիտի ըլլայ: Հանող խռովարարք իսկոյն պիտի ձերբակալուին և հանրային դատարանաց պիտի յանձնուին՝ կանոնական դործողութեանց համար: Նաև՝ որովհետև չիշեալ խռովարարաց յարուցած յուղմանց կարգադրիչ բազում օտարական Հայեր կը գտնուին, և կառավարութիւնն ուսումիկանութիւնն դժուարութիւն կը տեսնէն այդպիսիներն որոշելու համար, ուստի օտար հպատակութենէ օսմանեան հպատակութեան մտնել ուղղողներուն խնդրոյ ընդունելութեան համար տրամադրեալ կանոնական թոյլտուութիւնն չպիտի գործադրուի: — Այս կարգադրութիւնք որոշուած են նախարարաց ժողովոյ կողմանէ, և կայսերական հրամանաւ վաւերացեալ:

27 Սեպտեմբեր 1896

Տրապիզոնի, Սամսունի, Կիրասունի, Հայտար-փաշայի, Մերսինի և Իսքէնտէրունի նաւահանգիստները երթևեկող ճանապարհանդիսաներն երթևեկող ճանապարհի վիճակն ու հանգամանքն քննելու համար՝ կայսերական հրամանաւ մէկմէկ մասնախումբ պիտի գտնուին, սպարապետութեան դրնէն և ներքին գործոց ու ոստիկանութեան նախարարութենէ կողմանէ ընտրեալ մէկմէկ պաշտօնեաներէ: Այս ընտրութիւններն արդէն եղած են, և ընտրեալք կուղևորին իրենց յատկացեալ տեղերն:

— Միւլքիյէ վարժարանի մըրցանակաբաշխութեան հանդէսն կատարուեցաւ երկուշաբթի, նախադահութեամբ կրթական նախարար Զիւհտի փաշայի: Պալատան քարտուղարներէն Ձէվատ պէյ՝ Ոգոստ Մուլթանին կողմանէ բարևներ հաղորդեց ուսուցչաց և ուսանողաց, և պարգևները՝ չրջանաւարտից: Աւեհնախօսութիւններ ըրին կրթական նախարարն, վարժարանին տնօրէն Րէճայի էֆէնտի և չրջանաւարտից առաջինն: Կէս օրին ճաշ տրուեցաւ ուսանողաց, և պինուորական նուագածութիւն եղաւ մրցանակաբաշխութեանատեն: Այս տարի չրջանաւարտից թիւն 27 է:

— Լուր կայ թէ՝ ի Տարտանէլ գտնուող Թորվիլանաւուց թիւն 10ի պիտի վերածուի, և Նիյմէթը Խիւտա անուն չոգենաւն քանի մը վաշտ զօրք պիտի հանէ Ալեքսանդրիոյ և Իսքէնտէրունի նաւահանգիստները:

— Ըստ Ծրագրի բարեկարգութեանց՝ պատժական դատերու պէտք եղած վկաներն անյապաղ կոչելու, և դատերն չուտով վերջացնելու համար՝ վկայից ծախքերն դատարանաց հասոյթէն պիտի վճարուին այսուհետև անյապաղ: Բ. Դրան մէջ հաստատեալ յանձնաժողովն բարեկարգութեանց՝ այսպէս տնօրինած և դատական քննչաց ծանուցուած է:

— Ռուսական և հոլանտական դեսպանաց ամուսին տիկնայք՝ որ բացակայ էին մայրաքաղաքէս, վերադարձան:

— Կ. Պոլսոյ, Բերայի և Իւսկիւտարի ոստիկանաց վրայ աւելցան՝ 150 ոստիկանք, ըստ նոր կարգադրութեան՝ ձիաւոր:

— Երկրաշարժէն վնասեալ Մեծ Շուկային վերաշինեալ ու նորոգեալ մասն (Գալաթագըլար-պաչը և Թէրզի-պաչը փողոց) անցեալ չաբաթ օր բացուեցաւ բարեմաղթութեամբ:

— Սիւրէյա փաշա սերպիական [illegible] առաջին Պ. Դաբրիէլ [illegible] Պ. Թադէոս Թէրլեանի՝ որ՝ ինչպէս գրած եմք, բաղում տարիներ այդ պաշտօնը վարելէ ետքը՝ ինքնայօժար դադար ու հանդիստ առաւ, և Պելկրատ գնաց հաստատուելու: Սերպիական դեսպան Պ. Վլատան Ձօրճեվիչ՝ անցեալ չաբաթ Բ. Դուռն գնաց Ֆանոթայոյց նորընտիր թարգմանն՝ Բարձր. մեծ եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին:

— Լէվընթ Հէրալտ՝ հելլենական լրագրէ մը իմացեր է թէ՝ Ալֆէոս անուն թնդանօթաձիւր նաւ մը կ. Պոլսոյ հաւահանգիստը պիտի ղրկուի, ընդ տրամադրութեամբ հելլէն դեսպանին:

— Րումէլիի մահմետականներէն 46 հոգի՝ վարնայի ճանապարհաւ մայրաքաղաքս դաղթեցին:

— Մայրաքաղաքիս մէջ պատահած վերջին դէպքին մասնակից խռովարարաց համար յատկապէս կարդեալ դատարանն՝ յանչափս ղբաղեալ լինելով՝ երկրորդ դատարան մ՝ ալ կը կազմուի, և ըստ Մոնիթէօրի՝ արդէն ընտրուած են դատաւորք:

— Կրետէի մէջ խաղաղութիւնը վերահաստատուելուն պատճառաւ՝ անդ դտնուող ղօրաց մեծ մասն Սէլանիկի ու Իզմիրի կողմերը ղրկուեցան, և առ այժմ միայն 10000 ղօրք մնային:

— Արևելեան-Րումէլիի տրոց Մարտի բաժինն՝ ընդհանուր պարտուց վարչութեան յանձնուեր է անցեալ չաբաթ:

— Ծովային պաշտօնատան կողմանէ Տարտանէլ ղրկուած Սուտա անուն չոգենաւն՝ երեքշաբթի մայրաքաղաքս վերադարձաւ, և եէնիգավուի բացերն խարսխեց:

— Կէլիպօլուի նաւահանգստի տեսուչ Սալի Համտի էֆէնտի պաշտօնանկ եղաւ և դատի ենթարկեցաւ՝ 100 լիրայի չափ դումար մը իւրացունելուն համար:

— Ի փարիզ Ձէրիտէի Իսլամ անունով դաղթիարէն թերթի մը հրատարակութիւնն սկսաւ. Իսլամ կրօնի վրայ կը դրէ:

— Կիպրոսի համանուն լրագրէն իմանալով Իգտամ կը ծանուցանէ թէ՝ անյաջողներն յիշեալ կղզւոյն Սրդաճա գիւղին մէջ մահմետականք ու քրիստոնեայք կռուի բռնուելով՝ մահմետականաց դըլուխները պատռեր ու թևերը կոտրեր են, և թէ՝ ոստիկանութիւնն փութացեր է դէպքին վայրն, բայց կասկածելի եղող քրիստոնեաներէն միայն երկու հոգի ձերբակալեր է:

— Թէքիրտաղէ մայրաքաղաքս եկող Շահինը—Պահրի անուն առադաստանաւն նաւաստիներէն Գատրի ու Շապան՝ նաւապետ Բալիսի հետ խնդրոյ մը պատճառաւ դժտած ըլլալով, անոր խցիկն լքեր, և ղբաղմանն առեն ծանրապէս վիրաւորեր են, վիրաւորելոյն աղաղակները լսելով միւս նաւաստիք՝ չարադործայ մէկը բռներ են, բայց միւսն յաջողեր է փախչիլ:

— Յովսէփ անուն անձ մը 15 տարի բանտարկութեան դատապարտեցաւ՝ Բերա Գուլէ-գափու վաճառատան մը մէջ Գասպարն սպաննելուն համար:

— Սեպտեմբեր լրագիրն երէկ դադարման դատապարտեցաւ առանց պայմանաժամի, օտար լրագրութեան վերատեսչութեան պատուէրներուն հակառակ հրատարակութեանդ համար:

— Վերաքննութեան դատարանի ընդհանուր դատախաղին կողմանէ հրատարակուած է հետեւեալն, — « Խռովարարութեան ամբաստանութեամբ բանտարկեալ տպագրապետ Գարեգին Պաղտասարեանի, թղթավաճառ Խաչիկ Թօրասանճեանի, և չիշեալ տպարանի թուղթերէն գրաշար Մկրտիչի ընկերներէն, նոյն տպարանի տնօրէն Յովհաննէս Սրամեան՝ որ փախած է, և որոյ Հայ խռովարարաց դասէն ըլլալն հաստատուած է քննութեանդ թղթոց ապացոյցներով, ըստ օրինի պիտի դատուի առաջի եղեռնադատ ատենի: Ի գիտութիւն դատական պաշտօնեից կը ծանուցուի որ՝ յիշեալ Յովհաննէս Սրամեանն ո՛ւր որ տեսնուի, բռնեն և յանձնեն յիշեալ դատարանի բանտն: »

(Դոհութեամբ կիմանամք թէ Թօրասանճեան Խաչիկ էֆէնտի արձակուած է)

Կառավարութիւնն ի պաշտօնէ արդիլեց՝ Փիլիպէի մէջ նոր հրատարակուիլ սկսող Մալիւմաթ անուն թերթին Թուրքիոյ այլ կողմերու մուտքն: Թէրճէմանը—Հադիզաթ լրագիրն դժգոհութիւն յայտնած է Մալիւմաթ թերթի համար՝ յատուկ յօդուածով մը, որոյ թարգմանութիւնն է հետեւեալն: — « Նոր յայտնութիւն մը չէ, այլ ի վաղուց ընդհանրապէս հաստատուած է թէ՝ հրապարակագրութեան մէջ փիլիսոփայական ասպիճանն հասած լրագիրը՝ մարդկային ընկերութեան մէջ մեծ դիրք ստացած են, ամէն ճշմարտութեան և ղեղութեանց խորը թափանցելով, հետևաբար տգիտութեամբ խոստովներն՝ միշտ անարգանաց ենթակայ եղած են, ցաւով կըտեսնենք ու որ երբև հրապարակագիր ղարդարուղ խել մը մարդիկ, գրիչ բռնելու անկարող, կը սկսին բարձրը աչխարհավարութենէ և աստուածային դաղտնեաց վրայ ճառել. գիտութեամբ տգիտութեամբ պակասութիւններ կը գործեն և չատ մը ղղացմանց խանգարման պատճառ կըլլան. Ահա յանկարծ Փիլիպէի մէջ հրատարակուիլ ըսկըսող Մալիւմաթ անուն պատկառելի լրագիրն, Ռուսիոյ ու Դաղղիոյ տերութեանց, և մասնաւորապէս մայրաքաղաքիս ռուսական դեսպանատան դլխաւոր թարգման Պ. Մադսիմոֆի դէմ՝ չատ տգիտութեամբ 2–3 յօդուած հրատարակած է. Կը կարծեմք թէ՝ չը կայ մէկը, որ դիտցած սերտած չըլլայ Հայ խռովարարաց քանի մը տարիներէ հետէ՝ իրենց վերհալեալ դէմ յարուցած ապստամբութեան ո՛րպիսի բաղձանաց յեցած ըլլալն. Այս խայտառակայ մեծադոյն փափաքն է՝ յեղափոխել օսմանցւոց արեամբ չահած երկրին վարչական ձևն, հասարակորդական (Գօմիւն) եղանակի վերածել, և իսլամական բուն տարրոց տիրապետական իրաւանց ընկերակից ել. Ռուսիոյ կառավարութիւնն է, որ դլխաւորաբար արդելք կըլլայ այս տեսակ երևակայութեան և այս փոյն բաղձանաց. կը պաշտպանէ օսմանեան տիրապետական իրաւունքն և չահերն, ինչպէս հաստատուած է Ռուսիոյ արտաքին դործոց նախարար՝ վսեճաններ. Լոպանոֆ իշխանի վերջնադրերէն, որը անցած են Անդղիոյ կառավարութեան կապոյտ Տետրակին մէջ. Այս անդամ ալ Ռուսիոյ վեհ. կայսրն՝ Աւստրիոյ ու Գերմանիոյ կայսերաց հետ տեսակցութենէն առթիւ, ի նպաստ օսմանեան պետութեան իրաւանց խօսած է, զոր հրատարակած է մամուլն. Նորին վեհափառութիւնն յայտարարած է թէ՝ Ռուսիոյ կառավարութիւնն հաստատապէս որոշած է բնաւ չընդունիլ Հայոց հետևած անիրաւ նպատակն, և ազդու հրամաններ տրուած են օրինական ու դատական միջոցներ ի գործ դնել Հայ ստահակաց դէմ. Ինչպէս այս մեծ տերութեան արդարասիրական ու բարեկամական վարմունքն ակնյայտնի է, նոյնպէս Դաղղիոյ կառավարութիւնն դատական օրէնք մը խմբագրած է՝ այդ ստահակներէն ի Դաղղիա ապաստանելոց համար, որպէս հրատարակած են դաղղիական լրագրոյ բաղումք. Դալով Պ. Մադսիմոֆի՝ Հայ ասպատակ օսմանեան դրամատան վրայ յարձակելով մտնելնուն պէս, նա՝ ինքնաբերաբար՝ դրացութեան իրաւամբ, դրամատան տնօրէններուն հետ միանալով, այնքան վաճառականաց ու այլոց չահուց վայրն եղող դրամատան չէնքին և այլ պարունակութեանց ո՛ր և է վնասու տեղի չտալով՝ ամէն վտանգ աչքն առած, չտապած է դրամատունէն դուրս հանել յիշեալ ասպատակներն, որով ապացուցած է թէ՝ մեծապէս փափաքող է երկրին խաղաղութեան ու անդորրութեան յարատևութեան. Պ. Մադսիմոֆ, Հայ չէ, որպէս կը կարծէ Մալիւմաթ լրագիրն, և ընդհակառակն՝ Հայ խռովարարաց դէմ և օսմանեան պետութեան չահուց նպաստաւոր անձնաւորութիւն մ՝ է, հետևաբար՝ ինչպէս ի վերև նախաբանեցինք, տգիտաբար խօսիլ՝ թո՛ղ թէ վտանգէ ու պակասութենէ աղատ չկրնար ըլլալ, այլ՝ երբ օսմանեան պետութիւնն անխախտ ամէն պետութեանց հետ բարեկամական յարաբերութեանց մէջ գտնուիլ կը փափաքի, բարեկամ ժողովուրդներն մէկդմէկ ցրտացնելու և յանիրաւի մէկմէկու ատելի ընելու և բաժանելու կը ծառայէ. Ուստի ուղղութեան պարտք կը համարիմք հերքել այդպիսի տգէտ հրատարակութիւններն, և յայտնել բացատրել ճշմարտութիւնը. »

— Իգտամ լրագիրն՝ վիէննայի Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ լրագրէն առնելով կը հրատարակէ թէ՝ Անդղիական Հնդկաստանի նախարար Լորտ Ժօրժ Համիլթըն՝ որ քալ դիտէ Հնդկաստանի մահմետականաց վրայ Խալիֆայութեան բարոյական ազդեցութիւնն, բացատձակ ըսեր է որ՝ ժամանակէ մը հետէ Թուրքիոյ չահուց դէմ Անդղիացւոց ունեցած ընթացքը՝ յառաջիկայ Հնդկաստանն մեծ վտանգի մը ենթարկելու պատճառ պիտի ըլլայ.

— Իգտամ՝ Թան լրագրէն ի-

մանալով դրած է թէ՝ Թուրքիայէ արտաքսեալ Հայ խռովարարաց ոմանք Հելլէն ասպատակաց հետ միանալով՝ օսմանեան սահմանն անցնիլ ուղեր են, սակայն օսմանեան զօրքն ամենքն ալ յետս մղեր է, որով մինչև Թրհալա վախչիլ ստիպուեր են։

—Մուշէ Թուրք լրագրաց ծանուցեր են թէ՝ Անատոլուի նահանգաց քննիչ Շաքիր փաշա մօտերս Մուշ հասնելով, ոստիկանաց ու հաւաքչաց կազմուածեան դործն աւարտեր, և հետը գտնուող պաշտօնակալաց միջոցաւ քննելով գաւառին վարչական, դատական, երմտական և այլ դործառնութիւնները, կառավարչին և այլոց պատուէրներ տուեր է պէտք եղած բարեկարգութեանց համար, և դրեր է Պիթլիսի կուսակալութեան։

—Իգտամ լրագիրն երկուշաբթի դրած էր թէ՝ 1895 ի Հոկտ 8 ի պաշտօնական յայտարարութեան համաձայն, բոլոր նահանգաց մէջ բարեկարգութեանց գործադրութիւնն սկսուած է աստիճանաբար, և թէ՝ ինչպէս յայտնի է ողջախոհ ու փորձառու անձանց, քիչ շատ ժամանակի և մանաւանդ դրամի կարօտ ըլլալով ամէն տեսակ բարեկարգութեանց գործադրութիւնն, և հարկ է ի նկատի առնուլ բարեկարգելի վայրաց բնակչաց սովորութիւնները, բնաւորութիւնները և այլ հանգամանքն, և ըստ այնմ բարեկարգել, որպէս զի առժամանակեայ չըլլան բարեկարգութիւնք։ Իգտամ ապա կը յարե թէ՝ կայսերական կառավարութիւնն պատրաստած է պէտք եղած միջոցներն և ձեռնամուխ եղած է ի գործադրութիւն։ Կ. Պոլսէ առ անդլիական Տէյլի Նիւզ լրագիրն հեռագրուած է թէ՝ կըսէ Իգտամ, եւրոպացի սպաներէ Մ. Համբսոն՝ Էրզրումի ճանապարհաս Մուշէ մեկնելու առեն՝ իւր անցած նահանգաց մէջ կառավարութեան պաշտօնէից բարւոք կարգադրութեան չնորհիւ ներքին վիճակին բաւական բարւոքած լինելն տեսած է, և այս՝ բաղձացեալ բարեկարգութեանց յաջողութեան վայլուն ապացոյց մ'է։ Նոր լրագիրն ալ գրած է թէ՝ կը յաւելու Իգտամ, մեծ տերութիւնք հաճ և հաւան են այն օգտակար բարեկարգութեանց, զոր գործադրել կը ջանայ Օսմանեան կառավարութիւնն, և այս ալ՝ յիշեալ տերութեանց առ Օսմանեան պետութիւնն բարեացակամութեան յայտնի նշանն է։

— Թուրք լրագիրք՝ նայէ Ցըրայէ Բրէսէ լրագրէն առնելով՝ երկուշաբթի դրած էին թէ՝ Գերմանիոյ Համպուրկ քաղաքն բնակեալ օսմանեան հպատակ յոյնք՝ առ Օդոստ. Սուլթանն ուղղեալ հանրագրով մը մեծ ցաւ ու զայրոյթ յայտնած են՝ վերջերս ի Գերմանիա և մանաւանդ ի Համպուրկ Հայ խռովարարաց գումարմանց համար, և ծանուցած են թէ՝ սոքա ապստամբ ու անիշխանական են, և այս պատճառաւ կորուսած են արդարասէր անձանց համակրութիւնը։

— Իգտամ լրագրին ուղղեալ մասնաւոր հեռագիր մը լուր կուտայ թէ՝ Իտալիոյ, Գերմանիոյ, Անգղիոյ և Դաղղիոյ կառավարութիւնք որոշած են՝ Թուրքիայէ և այլ տեղերէ անցած քաղաքական յանցաւորաց մէկ մասն արտաքսել և միւս մասն խիստ հսկողութեան ենթարկել։

— Նիւ Եորք Հէրալտ լրագիրն հրատարակած է Լոնտոնի Թայմզ լրագրին հետևեալ ծանօթութիւնը։ «— Ի Լոնտոն խումբ մը անձինք հաւաքուելով՝ ոստիկ բողոք բարձեր են այն անգղիացւոց դէմ, որ կը ջանան վտանգի ենթարկել Անգղիան և Անգղիոյ ժողովուրդն»։

— Նայէ Ցրայէ Բրէսէ լրագիրն ծանօթութիւն տուած է թէ՝ մեծ տերութեանց հիւպատոսք հերքած են Սըվասի նահանգի Բինկեան գիւղի մէջ խառնակութիւն մը պատահած ըլլալուն վերայն, զոր ստախօս թղթակից մը տարածած է։ — Իգտամ ընդօրինակած է յիշեալ լրագրին այս ծանօթութիւնն։

— Իգտամ գրած էր այս առաւօտ թէ՝ Հայ խռովարարներէն Թովմասեան, որ ի Պերլին կառավարութեան աղդարարութեանց վրայ չկրնալով մնալ և չարունակել խռովայոյզ վարմունքն, Չվիցերի անցած է, այժմ անդ ևս սկսած է չարժիլ, սակայն տեղական լրագրաց մէկ մասն կընդդիմախօսեն, որով ողջախոհ և պատուաւոր մարդոց քով կարևորութիւն չպիտի ունենայ։

Պատուանշան, Աստիճան, Պատուո,

Մալաթիոյ կառավարչութիւնն՝ ձիատէն կուսակալի տեղապահ Ասաֆ պէյ։ — Էսկիշէհիրի առեւտրական դատարանի նախագահութիւնն՝ իրաւագիտական վարժարանի (Մէկթէպլը Հուգուգ) շրջանաւարտներէն Սիլվեսթրոս Էֆէնտիի։ — Սէլանիկի նահանգի Գավալա գաւառակի գայմագամութիւնն՝ Քէսխնտրէյի գայմագամ Էմին վահչայի։ — Քէսխնտրէյի գայմագամութիւնն՝ Մէրմէրիսի նախորդ գայմագամ Հիւսէյին Հիւսնի պէյի։ — Առաջին աստիճանի Օսմանիկէ պատուանշան՝ Րումէլի Գաղաքերի Տիւրըի, եւ Անատոլու Գաղաքերի Շիւքրի էֆէնտիներու։ — Վաճառականութեան եւ հանրային շինուածոց նախարարութեան վաճառականական մասին տնօրէն կարգեցեալ՝ Ապահովութեան Սընտուկի տնօրէն Միւհիլլ Րէմզի պէյ։ — Ապահովութեան Սընտուկի տնօրէնութիւնն՝ յիշեալ պաշտօնատան վիճակագրութեան տնօրէն Ֆէյեզի պէյի։ — Պալայի աստիճան՝ երկրական ընդհանուր համարակալ Ահմէտ Րէշատ պէյի։ — Րումէլի Պէյլէրպէյիի աստիճան՝ Ամասիոյ կառավարիչ Մէհմէտ Էմին վահչայի։ — Սալաիկի աստիճան՝ Էկրինի գայմագամ Րիֆաթ պէյի։ — Հինգերորդ բանակի հրամանատար կարգեցեալ՝ Կրետէի նախորդ կուսակալ ու հրամանատար Ալոտուլլահ վահա։ — Արշիվեղադոսի կղզեաց նահանգի անտառաց քննիչ կարգեցեալ Ռօկան էֆէնտի, որ սոյն պաշտօնով Իզմիրէ կը դտնուէր։ — Թօսօվայի նահանգի Թօմանովա գաւառակի գայմագամութիւնն՝ Բալըքգի գայմագամ Էմին պէյի։ — Սէլանիկի նահանգի Բալըքգ գաւառակի գայմագամութիւնն՝ Սէմավի նախորդ գայմագամ Մէհմէտ Ալի պէյի։ — Թոնէյայի նահանգի Իւրքիւլ գաւառակի գայմագամութիւնն՝ Թօզանայի գայմագամ Ահմէտ Համմի էֆէնտիի։ — Մանաստիրի նահանգի Թօզանա գաւառակի գայմագամութիւնն՝ Իւրքիւլի գայմագամ Մէհմէտ Ցախսէտտին էֆէնտիի։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Կ. Պոլիս 28 Սեպտեմբեր 1896

Օսմանեան Բօնսօլիտէ	21-17
Րումէլիի Երկաթուղի Ֆրանգ	94-75
Թրամուէյ	Լ. Օ. 870

Օսմանեան լիրան 100 դրուշէն

Մէճիտիէ	108-
Մէճիտիէ	98-
Հինգնոց	102-20
Վեցնոց	103-
Րուպլի Թղթադրամ	8-49
Թասֆիկէ	18-
Ռուսիոյ Բոլ	90-50
Դաղղիական լիրա	87-15
Անգղիական »	109-38
Գրիմիձ	51- 6

Գրաքննութենէ անցաւ, նախադիմեալ տպագրութեանց վերաբերեալ կը գտնէ։ Կոչ Քեռնէ։

Արտաքին լուրեր

= Ռուսիոյ Կայսրն ու Կայսրուհին ի Դաղղիա հասան երկուշաբթի՝ ամսոյս 5/17 ին։ Դաղղիոյ նախագահն, նախարարք, երեսփոխանական և ծերակուտական ժողովոյ նախագահք, ռուսական դեսպանն և այլք ի Շերպուրկ ընդառաջ դացած էին։ Ժողովրդեան բազմութիւնն անթիւ էր։ Շքեղաշուք եղած է ընդունելութիւնն։ Ի տես Կայսեր ու Կայսրուհւոյն՝ դաղղիական մարտանաւուց իւրաքանչիւրն 101 ական թնդանօթ արձակեր են։ Նաւային վառաւոր անցահանդէս մը կատարուեր է։ Երբ ցամաքն եղեր են, կողոշներով լի ծաղիկներ մատուցեր են Կայսրուհւոյն։ Բիւրաւոր ժողովուրդք երկարատև բուռն կեցցէներով ուրախութեան ու համակրանաց եռանդուն ցոյցեր ըրեր են։ Կայսրն ու Դաղղիոյ նախագահն մէկմէկու ձեռք սեղմեր են եռանդեամբ և ներկայացուցման արարողութիւնը կատարուեր է։ Կայսրը պատասխանելով նախագահին խօսքերուն, չնորհակալութիւն յայտներ է մեծաչուք ընդունելութեան համար, շատ գովեր է գաղղիական նաւատորմն, և խընճոյից սեղանին վրայ բաժակ բարձրացուցեր քաժեր է՝ Դաղղիոյ աղդին ու նաւային զօրութեան փառաց համար։ Հետևեալ օրը Դաղղիոյ Պօրսան փակուեր է՝ ի պատիւ վեհափառ Հիւրերուն։ — Զարն ու Զարուհին և Դաղղիոյ նախագահն՝ հանդերձ պարագայիք, երեքշաբթի Փարիզ մտան փայլուն ու վառաւոր հանդիսիւ։ Մայրաքաղաքն ամենաչքեղ զարդարուած էր, ընդառաջ ելան վարչական ու զինուորական աւագանին. հարիւր հազարաւոր ժողովուրդ համակրանաց ցոյցեր կըներ անդադար։ Ռուսական դեսպանատունն իջան, և ճաշէ ետքը ընդունելին նախագահին ամուսնն տիկինն և նախկին նախագահ վախճանեալ Պ. Գառնօյէ այրին։ Ապա ներկայ գտնուելոյն ռուս եկեղեցւոյ գոհաբանական մաղթանաց, եկեղեցւոյն առջև ժողովրդեան բարձրադոչ աղաղակներէն խրտչելով կայսրուհւոյն կառաց ձիերն, ճանապարհէն քիչ մը դուրս ելեր են, և կայսրուհւոյն ծնօտն ծառի մը ճիւղին դպչելով, քիչ մը սկրդուեր է։ Եկեղեցիէն ելեր և նախագահին այցելեր է կայսրն։ Ո'չ միայն Փարիզի այլ և Դաղղիոյ չատ կողմերն այս այցելութեան առթիւ զարդարուեր են, կայսրն այնուհետև երեսփոխանական ու ծերակուտական ժողովոյ նախագահաց բնակարաններն գացեր ու այցաքարտ յանձներ է, և դեսպանատունը վերադառնալով՝ դեսպաններն, ժողովոյ նախագահներն, նախարարներն և Փարիզի արքեպիսկոպոս կարդինալն ընդուներ է։ Նոյն երեկոյ Էլիզէ պալատն մէջ կոչունք տըրուեր է, և չետոյ թատրոն դացեր են։ Այս այցելութեան պատճառաւ, մէկ միլիոնէ աւելի բազմութիւն աւելցած է Փարիզի միլիոնաւոր ժողովրդեան վրայ։ Կայսրն ու կայսրուհին չրջեցան այցելեցին բոլոր նշանաւոր հաստատութիւնները չէնքերն, նախագահին ընկերակցութեամբ, և ամէն տեղ ժողովուրդն հրճուանաց ու համակրանաց եռանդագին ցոյցեր ըրաւ։ Կայսրը բարձրաստիճան պատուանշաններ բաչխեց բարձրաստիճան նախարարաց և երեսփոխանական ու ծերակուտական ժողովոյ նախագահաց։ Դաղղիական լրագիրք՝ կայսեր խօսքերն կը համարին իբրև պաշտօնական հրատարակութիւն դաչնակցութեան Դաղղիոյ և Ռուսիոյ, և օտար լրագիրք ալ՝ աչխարհավարական մեծ կարևորութիւն կընծայեն այս այցելութեան և մեծաւարտ ընդունելութեան ու հանդիսից։

= Ի Պալմօրալ (Անգղիա) Անգղիոյ նախարարապետ Լորտ Սալիսպըրիի հետ Ռուսիոյ Կայսեր տեսակցութեան վրայ՝ առ Հէրալտ լրագիրն ուղղեալ հեռագրի մը մէջ ըսուած է թէ՝ խնդրոյ կարգադրութեան համար տերութեանց մէջ համաձայնութիւն դոյացած է, խաղաղութիւնն պահպանելու պայմանաւ, և այս՝ Լոնտոնի մէջ խնդութիւն ծագած է։ Այս լուրն Լոնտոնի լրագրաց մէջ հրատարակուեր, և բաղում դաղափարաց արտայայտութեան տեղի տուեր է։ Հաւանական կը համարին թէ՝ յիշեալ տեսակցութիւնն եթէ երբէք զանազան խնդրոց համար վերջնական արդիւնք մ'ալ ունեցած չըլլայ, բայց տրուած որոշմունք մերձաւոր վիճակի մը վերաբերած են։

= Տէյլի Մէսէնճըր անգղիական լրագիրն դրեր է թէ՝ Լոնտոնի դաղղիական դեսպանն՝ որ փարիզ դացած է Զարին ընդունելութեան հանդէսներն տեսնելու համար, հետը տարած է Պալմորալի տեսակցութեան առեն՝ Լորտ Սալիսպըրիի կողմանէ Զարին մատուցեալ յայտարարութեանց մէկ օրինակն։

= Լոնտոնէ առ Էնտէբանտանս Պէլժ լրագիրն հեռագրեր են թէ՝ Լորտ Սալիսպըրի ապահովութիւն տուեր է Զարին թէ՝ Անգղիա արգի խնդրոյ մէջ միայնակ վարուելով՝ բնաւ չփափաքիր Եւրոպիոյ մէջ ընդհանուր պատերազմի մը տեղի տրուելուն, և թէ՝ Զարն ալ չատ դոհ ըլլալով Լորտին սոյն յայտարարութենէն՝ ինքն ալ փոխադարձաբար ապահովութիւն տուեր է Ռուսիոյ խաղաղասիրական ու իրաւախոհական բաղձանաց համար։

= Հապէշաստանի Մէնելիք թագաւորն՝ վերջապէս որոշեր է արձակել բոլոր Իտալացի գերիները, և Իտալիոյ կողմանէ Պ. Ֆըրանճօի Հապէշաստան ուղևորեր է՝ գերիներն առնելու համար։

= Պարսից Շահն սկսած է վարչական ու զինուորական բարեկարգութիւններ ընել։ Ռուս զօրավարի մը կը յանձնէ Դաղազ ձիաւորաց նոր գունդ մը կազմել և արդէն գտնուածներն կարգաւորել։ Եւրոպական տերութիւններէն կարող պաշտօնեաներ կուղէ՝ վարչական բարեկարգութեան համար։

= Միլէրկրականի անդղիական նաւատորմին հրամանատար ծովակալ Սէյմուրի պաշտօնավարութեան պայմանաժամն լրացած ըլլալուն համար, այդ պաշտօնն յանձնուեցաւ դերծովակալ Հիւյքիէի։

= Անդղիոյ նախարարապետ Լորտ Սալիսպըրի՝ անցեալ ուրբաթ երկար տեսակցեր է դաղղիական ու ռուսական դեսպանաց հետ։

= Պուլղարիոյ իշխան Ֆերտինանտ՝ Ս. Ալեքսանդր պատուանշանի մեծ ժապաւէնն ընծայեր է Գարատաղի արտաքին գործոց նախարար Պ. Վուլքովիչի։

= Ռուսական երկու մարտանաւք, Ալեքսանդր Բ. և Նավարին անուն՝ Պրէսն հասեր են։

= Անդղիոյ նախորդ նախարարապետ Լորտ Րոզպըրի հրաժարեր է՝ ազատական կուսակցութեան պետութենէ։

= Դաղղիոյ նախագահն՝ առաջիկայ Նոյեմբերի մէջ Պետրոպաւրկ պիտի երթայ ի փոխադարձ այցելութիւն Զարին։

= Սկովտիոյ Ապերտին քաղաքի Միւղիք Հալլ տէ Վարիէթէ թատրոնին մէջ հրդեհ պատահելով՝ ամբողջ թատրոնն այրեցաւեր եղեր, 6 հոգի այրեր մեռեր, և 36 հոգի ծանր կամ թեթև վիրաւորուեր են։ Թատրոնն իսկոյն բոցերէն չրջապատուելուն պատճառաւ, ժողովուրդն սարսափով ի փախուստ չտապեր է, մէկզմէկ մղելով։

= Ամերիկայի վերջին սոսկալի փոթորիկներուն վրայ՝ զոր համառօտիւ ծանուցած էինք նախորդ թերթով, մանրամասն ծանօթութիւններ եկած են։ Փոթորիկն ո'չ միայն ի Նիւ Եորք, այլ և ի Սավանա սաստիկ եղած է։ Սոյն քաղաքի մէջ 10 հոգի մեռեր, և հինգ միլիոն տոլարի չափ վնաս եղեր է։ Փոթորիկն $2^1/_2$ ժամ տեւեր է, և շոգեկառաց երթեւեկութիւնք ընդհատեր են։ Գոլմպիայի Բանսիլվանի երկաթուղւոյ կամուրջն բոլորովին փլեր է։ Ի Բիտինկ բաղում երդիք խախտեր բրդեր, և 12 գործաւորք վիրատակայ ներքև մնալով՝ չատ մեռեր են։ Ի Վաշինկթըն ծառեր արմատախիլ կործաներ, և հընգայարկ չէնք մը հիմնովին յատերակ դարձեր է։ Ի Պալթիմոր տանիքներ օդն ելեր, պատեր փլեր, ծովէն քարավներն յափշտակեր և

տուներն ողողեր է։ Ի ձէ՛քսընվիլ 40 հոգի զոհ եղեր են։ Փոթորկին ժամանակ բաղումի հեռագրական թելերը խզեր և հաղորդակցութիւնը ընդհատեր են։

— Սպանիոյ մէջ կատարուած վերջին վիճակագրութիւն մը լի՛ է տխուր ծանօթութեամբ։ Բոլոր ժողովուրդն 18 միլիոնի չափ է, որոյ գրեթէ կէսն՝ ո՛ր և է գործ ու զբաղում չունին և թափառական կը չրջին։ Երկրագործութեամբ զբաղող արանց ու կանանց թիւն է իբր 4 միլիոն 860 հազար։ Կառավարութեան անտուկէն կապրին իբր 97 հազար պաշտօնեայք, և 64000 մարդիկ պաշտօնավարութենէ քաշուած։ Գրեթէ արհեստ եղած է մուրացկանութիւնն. 91000 հազար մարդիկ գիշեր ու ցերեկ վողոյները կը չրջագային, կը մուրան, ժողովուրդն անհանդիստ կընեն։ Բազմաթիւ է կղերն ու կղերուհին. առաջինն՝ 43 հազար, երկրորդն՝ 28000. 39000 ոստուհիք, և 1 միլիոն 728 հազար ուսանող կայ։ Ուսումն ու կրթութիւնն ըստ արժանւոյն տարածուած չեն ժողովրդեան մէջ. մինչև իսկ նախնական կրթութենէ զուրկ, այսինքն՝ պարզ կարդալ ու գրել չգիտցողներուն թիւն՝ 6 միլիոնէ աւելի է, որոյ 3 ½ միլիոնն իգական սեռէ են։

ՏՂԱՅՈՑ ՍԵՆԵԱԿը

(Անգղիական քարէ)

Տիկին Պարնար՝ բարեկամի մը տան մէջ երեկոյեան թէյը խմելէ ետքը՝ բնակարանը կը վերադառնար ծանր ծանր, ձանձրացած հին մէկ անկիւնը ժողոված քանի մը տղայք՝ իր ուշադրութիւնը գրաւելին։ 2–3 տարեկան մանկիկ մը՝ քարայատակին վրայ նստած կուլար. 3 մանչ ու 2 աղջիկ տղայք, երիցագոյնն՝ 11 տարեկան, այդ մանկիկին չրջապատած էին. ամենքն ալ՝ միաբերան՝ թուչնոյ նման ճռուողելով՝ կաչխատէին մխիթարել հանդարտեցունել լացող մանկիկն, սակայն չէին յաջողեր. խեղճ տղեկը կուլար դառնապէս, հայրի՛կ, մայրի՛կ... կաղաղակեր։

Տիկին Պարնար՝ որ կարի յոյժ զգայուն էր, բնաւ չկրնալով հանդուրժել, իսկոյն տղայոց կողմն անցաւ, մտաւ անոնց մէջ, և հարցուց երիցագունին։ — Պատասխանեց տղայն.

— Այո՛, տիկի՛ն, կարծեմ թէ կորսուած է. (իրեն մատնաւոր կարևորութիւն մը տալով). ժամէ մը ի վեր կաչխատիմ. չկրցայ ուղիղ պատասխան մը առնուլ բերնէն։

— Ինչ ընէ. տակաւին չատ վոքր է խեղճն. չնայի՛ս. դեռ լեզուն ալ չդառնար. սակայն չատ մե՛ղք է՝ այս տեղ թողուլ։

— Արդեօք ի՞նչ ընենք։

— Ոստիկանութեա՞ն ծանուցանել պէտք է։

— Լաւագո՛յն է այդ։

Տիկին Պէրնար պահ մը յառաջ ոստիկանի մը պատահած էր, որ՝ ճանապարհին վրայ արձանացած՝ կը դիտէր կառքերն ու ուղևորներն։ Տիկինն մօտենալով անոր՝ ըսաւ.

— Այս տեղ փոքրիկ տղեկ մը կայ. քարայատակին վրայ նստած է. կը կարծուի թէ կորսուած է հայրն ու մայրն. կուլայ կը ճչէ. ի՞նչ ընել պէտք է՝ ծնողքը գըտնելու համար։

Ոստիկանն՝ տարապայման անտարբերութեամբ՝ այս խօսքերն արտասանող տիկնոջ երեսն անգամ չնայելով, և բնաւ չփոխելով իւր դիրքն, պահ մը խորհելէ ետքը, իրրև կարևոր պատասխան մը՝ ըսաւ։

— Պէտք է ոստիկանութեան կայարանը տանիլ։

— Լա՛ւ, մեկտեղ պիտի երթա՛ք։

— Ա՛յո՛։

Տղային քով գացին։ Տիկինն «Ե՛կ, ձագո՛ւկս, ղրկէ մայրիկիդ քով տանիմ» ըսաւ. համոզելով բռնեց տղային ձեռքէն. ամենքն մեկտեղ դէպ ի կայարանն ուղղուեցան. ոստիկանն՝ իրրև չարժուն արձան մը՝ ծանր ծանր ու կանոնաւոր ընթացքով առևէն կերթար. Տիկինն՝ աճապարանօք ու յուզմամբ՝ մանկան ձեռքէն բռնած՝ յաճախ կը ծռէր և սիրոհանաց խօսքեր կարտասաներ. տղայքն ալ կը հետևէին մանկական խնդութեամբ և դորմունեայ կերպարանօք։

* * *

Տիկինն՝ դրան քով թողլով տղայքն՝ կայարանը մտաւ մանկան հետ և ոստիկանապետէն ընդունուեցաւ. պատմեց եղելութիւնն. ոստիկանապետն՝ աչքը պատին անկած՝ ծայրագոյն անտարբերութեամբ լսելէ ետքը ըսաւ.

— Այնպէ՞ս է, տղայ մը իւր ընտանիքը կորսուա՞ծ է. չա՛տ լաւ. չկրնար ծանուցանել բնակարանը, քովը իւր ընտանեաց յատուկ ծանօթագիր չկա՞յ. գոնէ այդպարտ մը չունի՞։

— (Տիկինն.) Բայց չնորհ ը-ը՛ք, տէ՛ր իմ. այս տղան դեռ երկու տարեկան է, փոքրիկ մանկիկ մը...

— Այդպէ՛ս... ուրեմն թողէք աստ. ըստ սովորութեան կուտան թուանշան մը. ո՛ւր որ ըլլայ կը գտնուի այդ թուանշանին չրնորհիւ. ապահով եղիր, տիկի՛ն. և եթէ ծնողքն ողջ են, մինչև 24 ժամ դիմելով ոստիկանութեան, վնասուն, անշուշտ՝ կը գտնեն իրենց զաւակն։

— (Տիկինն) Աստուա՛ծ իմ... ի՞նչպէս աստ պիտի թողում այս ձագուկն. կը տեսնե՞ս, ասոր թըռուանչան պիտի տան ուսելիքի խըմելիքի տեղ...

Ոստիկանապետն՝ որ տիկնոջ նպատակին խելամուտ եղաւ անոր կերպարանքէն ու չարժուածքէն, յարեց։

— Կրնաք առ այժմ տանիլ խնամել մանկիկն, ընտանիքն ուղելու առեն յանձնելու պայմանաւ. դրեցէք ձեր բնակարանն. հեռա՞ն կը նստիք։

— Ո՛չ, քանի մը քայլ հեռու։

— Ուրեմն առ այժմ ձերն է մանկիկն։

Տիկինն՝ բնակավայրն նչանակելէ ետքը՝ դիրկն առաւ մանկիկն։ Դրան առջև կըսպասէին միւս տղայքն. անոնց երիցագոյնն նետուեցաւ հարցուց։

— Ի՞նչ եղաւ, ի՞նչ եղաւ։

— (Տիկինն) Ինձ յանձնեցին առ այժմ. դու ա՛ռ սա՛ 6 բէնան. քո իրաւունքդ է, պատասխանելով՝ պարզև տուաւ։

Տղայքն խայտանօք վազեցին դիմացի մրգավաճառն. Բարեդութ տիկինն՝ գրկին տղեկովն գնաց բնակարանը։

* * *

Սպասուհին երբ դուռն բացաւ, ապշեցաւ մնաց՝ մանուկը տեսնելով։ Տիկինն՝ որ դեռ յուզեալ էր, պատմեց եղելութիւնը։ Սպասաւորը՝ որոյ զարմանքն հետզհետէ չատցաւ, դոչեց՝

— Շա՛տ բան... ա՛յդպէս վողոյին մէջ միայնա՛կ... ո՛չ հայրն... ո՛չ մայրն... ո՛չ մանկատածն... ո՛հ, խե՛ղճ ձագուկ. արդ ի՞նչ պիտի ընենք. տե՛ս, դուք գիշեր ու ցերեկ կաղերսեիք զաւակ չունենալնուդ համար. ահա՛ ձեզ զաւակ. այլ եւս երջանիկ էք։

— Սակայն մերը չէ՛։

— Ինչո՞ւ. ահա ոստիկանապետն տուեր է։

— Ժամանակի մը համար. երբ ծնողքն գտնուին՝ պիտի դան առնուն։

— Ա՛հ... ախո՛ւս։

— Ի՛նչ եւ իցէ. արդ թո՛ղ ունայնախօսութիւնն. ո՞ւր տանինք տղեկն. օդը չատ ցուրտ է։

— Սրահն. այն տեղ տաք է. հիմայ կրակ վառեցի ես։

Տարին մանկիկին. սպասուհին խառնեց վառարանը, կրակն բոցավառեցաւ. տղուն աչերն յառեցան բոցերուն. հատնականաբար՝ իւր տունը կը կարծէր։

Տիկինն սպասաւորին հրամայեց երթալ պատրաստել քիչ մը մսի ջուր, եւ ինքն վեր ելաւ՝ Տղայոց Սենեակն խաղալիկ մը գտնելու համար։ Տղան ամոռի մը վրայ կապեցին՝ կրակին պահպանելու համար. միայնակ թողին։ «Տղայոց Սենեակ» ըսուածն՝ վերի յարկին մէջ էր. վայրագորներն, դորգերն, ամոռներն չատ ծանրագին, չատ ընտիր էին. պատերը զարդարուած էին ոսկեզօծ ու գեղանկար թըղթով. մէջտեղը կախուած էր մեծ ջահ մը. միակ պահապանութիւնը՝ տղայոց հոգատարութիւնն էր. այո՛, սենեակին անունը՝ Տղայոց էր, սակայն տղայի հետքն անգամ չկար, որովհետեւ՝ տիկին Պարնար՝ մայրութեան երջանկութեան արժանի հանդիսացած չէր, եւ այս պատճառաւ տխուր եւ վշտաբեկ էր. ամուսնութեան օրէն ի վեր միակ քաղցրիկ վոխքն եղած էր՝ զաւակ մ՝ ունենալ եւ մայրական բարերազդութիւնն վայելել, բայց բնաւ յաջողած չէր. ամուսնոյն՝ Պ. Պարնարի հետ խօսակցութեան միակ կարեւորագոյն առարկայն այս էր. երեւակայական զաւակներ յօրինած էին. անդրանկին համար, կըսէր տիկինն, այսպէս ըրած էինք. այսպէ՛ս երեւակայական ուրիշ զաւակներ, երկրո՛րդ, երրո՛րդ. եւ Պ. Պարնար երեկոյները տուն դառնալու առեն՝ ո՛ր եւ է խաղալիկ մը կառնուր կը տանէր, եւ որպէս զի թէ՛ ինքզինքն խաբէ, եւ թէ՛ այլոց ծաղր ու ծիծաղն չչարժէ «Շատ աճան դասյ, տաք. սիրած չունինք, բայց թերեւս օր մը...» կըսէր։ Այս երեւակայական տղայոց յատկացած էր սենեակ մը. մահճակալներ առնուած, ուրիշ ամէն բան եւ մինչեւ իսկ կօշիկներ։ Աւասիկ, այս էր սենեակին, ուր եկաւ տիկին Պէրնար՝ վողոյքն դատած տղային խաղալիկ դանելու համար. բացաւ դարաններէն մէկն. բազում ու բազմազան խաղալիկներ, ոչ մոց ձեռք դպած չէր տակաւին. առաւ չատ մը խաղալիկ՝ խորին յոդւոցհանութեամբ. սիրտ այս անգամ երեւակայութիւններն իրրեւ իրականութիւն համարիլ. այլ եւս կը կարծէր թէ իւր տկնկալութիւնը պատկուած էին։

* * *

Տիկինն երբ այդ սենեակէն վար իջաւ, մանկան քով գտաւ Պ. Պէրնարն. գեհինը բաղմած, մանուկն վիզն փաթթուած՝ անյագաբար կողոզէր զնա համբոյրներով. մանկիկն՝ անչուչա հօրը նմանեցնելով զնա՝ վոքրիկ թեւերն վիզն չէր բաժներ. պարոնն կը խենդենար տարապայման խնդութենէն։

— Ինչ գեղեցիկ տղայ, որո՞ւն է, ուստի՞ եկաւ, կըսէր։

Տիկինն ծանօթութիւն տուաւ։ Սպասուհին բերաւ մեզն ջուրն։ Տղայն՝ խաղալիկները տեսնելուն պէս՝ ուրախացաւ. անօթի ալ է եղեր. ախորժակով վայելեց մեզն ջուրն. ամէնքն ալ ուրախ ու զուարթ կին. երջանկութիւնն կատարեալ էր։

— Ա՛հ, սա՛ մանուկն մեզ մնար... ա՛հ, ծնողքն չգան չխնամեն...։

— Ես մանկատածն ալիսի ըլլամ. ամէն օր պտըտցնել պիտի տանիմ, կըսէր սպասուհին։

Տիկինն կը նախանձէր տխուններուն վրայ. պի՛տի մանկիկն առաւել ղՊ. Պէրնար կը սիրէր։

Մինչ այս մինչ այն՝ տան դուռն ուժգին բաղխեցաւ. սպասուհին վազեց բացաւ դուռն. յաղթանդամ աղջկիկ մը՝ որոյ սպասուհի բլլալը կը հասկըցուէր գդնոցէն, «Տղայն ա՞ստ է, ո՞ւր է» ըսելով եւ առանդուքներն չորս չորս ցատկելով մտաւ սրահն, եւ մըղկոյն տեսնելով.

— Անառա՛կ, տունէն կը վտխչի՛ս. մայրդ հոգէն կը խենդենայ. տե՛ս, ի՞նչպէս բաղմած է. օ՛ն, Թո՛ւմի, օ՛ն, այլ եւս մնալ չբլլար, կը պօռայ եւ կը յարկատակէ կը գրկէ։

Մնա՛ք բարով տէ՛ր, մնա՛ք բարով տիկի՛ն, ըսելով դուրս կելնէ սրահէն։ Խաղալիկներէն գատուող մանկիկն բոլոր զօրութեամբ կը ճչէ. սպասուհին՝ բնաւ կարեւորութիւն չտալով ճիչերուն տղաղաչներուն՝ սանդուղքներէն կիջնէ։

Դուռը գոցուեցաւ. սաստկապէս. այլ եւս չէր լսուեր մանկան ճայնն. սրահն խոր լռութեամբ համակեցաւ. պարոնին բերանը բաց մնաց զարմանքէն. տիկինն կարատասուէր՝ խաղալիկներուն նայելով. սպասուհին կը խորհէր՝ անկիւն մը քաշուած։ Սրահն չափազանց զարդարուած էր. վառարանը կը ճարճատէր կը բոցավառէր. ամէն զարդ անպակաս էր. պատրաստ կային ամենայն առարկայք բարեբաստութեան. սակայն բան մը պակաս էր. մանկիկն... վայրկեան մը երեւակայութեանց իրականութեան կերպարանք առաւ, հրճուանայ արտասուօք սրահը բարեզարդող տղեկն ո՛չ եւս կերեւէր. մեկնած դացած էր՝ Թողլով յաւիտեանս անմոռանալի ցաւ ու վիշտ...։

Մանկավարժական Բեւեռականութիւն պատկերազարդ. մասն Ա. իր տեսակին մէջ անհման։ Գինն՝ 50 փարայ։

Ս. Մ. Դասապետեան. — ՏՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ արդի հայերէն լեզուի, հանդերձ ծանօթութեամբ՝ չափական և չէշտական ոտանաւորներու վրայ։ Գինն է 2 ½ ղրշ։ Վաճառական կեդրոնատեղին է Պալեանց դրատուն։

Մանիեզ Ստամա. — Թշուառ զնեսանիէլ։ — Գին՝ 2 ղրուշ։ Կեդրոնական վաճառատեղին է Պալեանց դրատունն։

Նահակադրոշմներ (փուլ) Թըրքական, եւրոպական և այլն, թէ՛ կը վաճառուին և թէ՛ կը գնուին Կ. Պոլիս, Ղալաթիա Տէմիր-խան՝ Աբայճեան Մարտիրոս էֆէնտիի գրասենեակը։

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ

ՄԱՏԵԱՆ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՅ

Ըստ ճշգրիտ Թարգմանութեան Նախնեաց մերոց

Համեմատութեամբ երբայերէն եւ յունարէն բնագրաց

Կ. Պոլիս Տպագր. Գ. Պաղտատլեան

1895

Մինչեւ յարդ. դանդաղ կարթէ Աստուածաշունչ Մատեանն, դրաբառ, ծանրագին լինելուն պատճառաւ բաղումք չեն կրնար ատանալ։ Ահա այս դանդատն կը վերջանայ, որովհետեւ չատ աժան կը վաճառուի այս հրատարակեալն, ընտիր թղթի վրայ, ընտիր տպագրութեամբ և կաղմով, և Հին Կտակարանը՝ Եբրայական բնագրին, ու Նորն՝ յունականին հետ բաղդատելով, տարբերութիւնները նչանակուած են իւրաքանչիւր էջի ներքեւ, անեղծ ու անպատառ պահելով բոլորովին հայերէնն, որ անհամեմատ գեղեցիկ է և ընտիր։

Յ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

ՏԱՐԲԱԿԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔ

ԳՐԱՀԱՇՈՒՈՅ

Թուաբանական խնդրոց ղուժման համար

Կրճատուած

Մանկավարժական ուղղութեամբ

Գին 3 ղրչ.

Մանրոյ ներքեւ է սոյն գործին բանալին կամ Ուսուցչաց մասը, որ կը պարունակէ բոլոր հրահանգոյ և խնդրոց լուծումները. Գին 3 ղրչ։

Կեդրոնատեղի՝ Մէրճան, Մարգարեան դրատուն։

PILULES HOLLOWAY

ԴԵՂՍՀԱՏՔ ՀՈՒԼԼՕՈՒԷՅԻ

Լեարդի, ստամոքսի և աղիքներու ամէն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը, և ամէն ջղային տկարութեան, ուժաթափութեան և տխրութեան համար. կը ջնջէ և անհետ կընէ ամէն տեսակ անչափաւորութեանց հետքերը։ Սրտի և երիկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մը ունի. արիւնը մաքրելով՝ նորա խանգարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ և գրգռելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ։ Իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբ սրտախառնութիւն, կծուութիւն, մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ ցաւած կազեր, գլխի ցաւեր կվանէ, մարսողութիւնը կչափաւորէ, և մարմինը մաքրուելով բոլոր այն աղտեղութիւններէ որ չատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան, առողջ՝ ուժեղ և բնական դիրքը կըզգենու։

ONCUENT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒԼԼՕՈՒԷՅԻ

Մորթային հիւանդութիւն և վէրք բուժելու մասին ունեցած պալատական յատկութեանցը չհաւասարիր բնաւ ուրիշ դեղ մը. հին կամ նոր թուներաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղցկեղ (չիրիփեճըհ), սրունկի և ստեռնոյ վէրքեր կա՛մ բոլորովին կանգնին և կա՛մ կլաւանան. օգտակար է նաև հարբուխի, հազի, սրտի բաբախման, մանաւանդ յօդացաւ (եհլ) ըսուած հիւանդութեան։ Իւր կազդուրիչ և զօրաւոր ազդեցութեամբը խոյլ (սըրթաձա) հիւանդութեան ապականիչ զօրութիւնը ի՛նչ աստիճան որ ըլլայ՝ կը դիմագրաւէ։

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նչանակուած է իւրաքանչիւր տիլի վրայ, որ կը գտնուի ամէն դեղավաճառներու քով, և մանաւորապէս Պաղչէ-գաբու Թաչ-խանի կողմերը Գ. Գասպարեանի դեղարանը, Թիւ 7, կը ծախուի։

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի առ հեղինակն ամէն օր Լոնտոն Օքսֆօրտ փողոց թիւ 533։

ՏՆՕՐԻՆ ԵԻ ՏԷՐ

Հ. Ս. Ա. Ա. Ա. Ա. Ե. Ա. Ն

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԻՊԵՐԵԱՆ

Կ. Պոլիս Զիւմպիւլլիւ-խան Թ. 18–19